

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1254
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/13
Başvuran : A.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bodrum S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; bulunduğu ceza infaz kurumu koşusunda kalabalıklaşma sorunu olduğu, bazı saatlerde su kesintisi yaşandığı, bu nedenle suya erişimde problem yaşandığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu ceza infaz kurumunda kalabalıklaşma sorunu olduğunu, 3 mahpus olarak kalması planlanan koşuşta 5-6 mahpusun kaldığını,

c. Kuruma giriş yaptığı tarihten beri her gün saat 00:00'dan 08:00'a kadar suların kesildiğini, bu nedenle suya erişimde sorun yaşandığını,

ç. Tüm bu sebeplerden ötürü psikolojisinin olumsuz etkilendiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Bodrum S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Kurumun başlangıçta 1 ve 3 kişi kapasiteli koşuştan oluştuğu, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 11/2/2023 tarihli yazısıyla 552 kişilik mahpus kapasitesinin 732 kişi olarak güncellendiği, bu kapsamda 3 kişilik bazı koşuşların kapasitesinin 6 kişiye çıkarıldığı,

b. Kurumun yer aldığı bölgedeki mahpus sayısının fazlalığı nedeniyle kapasitenin zaman zaman artabildiği,

c. Başvuranın halihazırda bulunduğu 6 kişilik koşuşta başvuran dahil olmak üzere 6 mahpusun cezasını infaz etmekte olduğu, oda ve koşuşların yeni kapasiteye uygun şekilde düzenlenmeye çalışıldığı,

ç. Kurum yerleşkesinde 3 su kuyusunun bulunduğu, mevsimsel kuraklığın etkisiyle suyun azalabildiği, bu dönemlerde kullanımın az olduğu 00:00 saatlerinden sonra planlı su kesintilerinin yapılabildiği, günlük su ihtiyacının karşılanması için dışarıdan tanker ile içme suyunun tedarik edildiği,

d. Bodrum ilçesine bağlı Sazköy Mahallesinde 2 yeni su kuyusunun açıldığı, elektrik, altyapı, ruhsatlandırma ve inşaat çalışmalarının devam ettiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) yönlerinden incelenir. "

9. Mezkur Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuran; bulunduğu Kurumda belirli saatlerde su kesintisinin yaşandığını ve bu nedenle suya erişimde problem yaşandığını iddia etmiştir.

13. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararlarında Yer Alan Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 Sayılı Tavsiye Kararına ek olarak yayınladığı kararın "*Hijyen*" başlığı altındaki 19.3'üncü maddesi şöyledir:

"Mahpuslar, hijyene ve mahremiyete saygı gösteren sıhhi imkânlarla her an ulaşabilmelidirler."

14. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunlar ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetim hataları veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz

kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarındaki yaşam, mahpuslara sağlanan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Turan Günana*, B. No: 2013/3550,19/11/2014, para. 37).

15. Anayasa'nın 17'nci maddesi, ceza infaz kurumunda tutulan bir mahpusun içinde bulunduğu şartların insan onuruna yakışır bir şekilde olmasını da koruma altına almaktadır. İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahpusları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir (AYM, *Turan Günana*, para. 39).

16. Bir muamelenin Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekir. Her olayda asgari eşiğin aşılmış aşılıp aşılmadığı somut olayın özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23). Tutulma koşullarının Anayasa'nın 17'nci maddesi yönünden yapılacak asgari ağırlık seviyesi değerlendirmesinde; tutulma süresi, açık havada egzersiz yapma olanakları, koşulların fiziksel ve zihinsel etkileri, bazı durumlarda mahpusun yaşı, cinsiyeti, sağlığı ve davanın tüm koşulları gibi birçok faktörün önemli rol oynadığı belirtilmelidir (AYM, *Cengiz Yetgin*, B. No: 2019/39068, 14/6/2023, para. 58).

17. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından 8/11/2022-9/11/2022 tarihlerinde Bodrum S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen inceleme ziyareti neticesinde hazırlanan ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu tarafından 13/9/2023 tarihinde kabul edilen 2023/618 sayılı Bodrum S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporunda; muhatap Kurumun su ihtiyacının yerleşkede bulunan su kuyularından gelen suyun artıma ünitesinden geçirilerek tekrar sisteme verilmesiyle giderildiği, şebeke suyuna 3 ayda bir analiz yapıldığı, Muğla Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü Muğla Halk Sağlığı Laboratuvarı tarafından düzenlenen analiz raporunda; Kurumun şebeke suyununun 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'e uygun olduğu, mahpus başına 200 litre soğuk ve 50 litre sıcak su verildiği, uzun süreli su kesintilerinin yaşanmadığının ifade edildiği bilgileri yer almaktadır (TİHEK, Bodrum S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No: 2023/31, Ankara, 2023, s. 5).

18. Başvuran; Kuruma giriş yaptığında beri belirli saatlerde su kesintisinin yaşandığını iddia etmekle birlikte Bodrum S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporunda yer alan değerlendirmeler ile muhatap Kurumun cevap yazısından; Kurum yerleşkesinde 3 su kuyusunun bulunduğu, mevsimsel kuraklığın etkisiyle suyun azalabildiği, bu dönemlerde kullanımın az olduğu 00:00 saatlerinden sonra planlı su kesintilerinin yapılabildiği, 2 yeni su kuyusunun açıldığı ve elektrik-altyapı-ruhsatlandırma-inşaat çalışmalarının devam ettiği, mahpusların herhangi bir mağduriyet yaşamaması için su kullanımının en az olduğu belirli saat aralıklarında kesintilerin gerçekleştirildiği, bu doğrultuda kesintilerin süreklilik arz etmediği ve kısa süreli gerçekleştiği değerlendirilmiştir.

19. Bununla birlikte, meydana gelen her teknik arıza ya da aksaklığın kötü muamele olarak tanımlanamayacağı, muhatap tarafından yeni su kuyularının açılması suretiyle günlük su ihtiyacının karşılanması yönünde olumlu adımların atıldığı, sorunun geçici bir durum olmasından ve kısa süreli olmasından kaynaklı olarak günlük hayatı, ceza infaz kurumunda bulunmanın doğal sonucu olan ıstırap düzeyinin ötesinde etkileyecek hale getirmediği anlaşılmış olup başvuranın mezkûr iddiasının kötü muamele yasağı kapsamına girebilecek asgari eşiğe ulaşmadığı ve kötü muamele yasağının ihlal edilmediği tespit edilmiştir.

20. Başvuran; 3 mahpus olarak kalması planlanan koğuştta 5-6 mahpus olarak kaldıklarını ve bu sebeple kalabalıklaşma sorunu yaşandığını iddia etmiştir.

21. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*İdare ve gözlem kurulunun görev ve*

yetkileri" başlıklı 28'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir: (...) b) Hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek (...)"

22. Mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarındaki yaşam; mahpuslara sağlanan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda incelenmelidir (para. 14). Bu doğrultuda, koğuştaki kalabalıklaşma iddiası tek başına kötü muamelenin ihlalini oluşturmaz.

23. Başvuranın kalabalıklaşmaya ilişkin iddiası konuya ilişkin gönderilen ek belgeler ve ilgili içtihatlarla birlikte incelendiğinde; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kararı ile ceza infaz kurumlarının kapasitesinin artırılabilirdiği ve mahpus sayısının fazlalığına bağlı olarak ceza infaz kurumlarında kapasite aşımının yaşanabilirdiği, bu doğrultuda; başvuranın bulunduğu Kurumda 552 kişilik mahpus kapasitesinin 732 olarak güncellendiği, 3 kişilik bazı koğuşların kapasitesinin 6 kişiye çıkarıldığı, başvuranın halihazırda bulunduğu 6 kişilik koğuştaki 6 mahpusun (*başvuran dahil olmak üzere*) cezasını infaz etmekte olduğu, mahpusların İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 28'inci maddesi kapsamında oda ve koğuşlara yerleştirildiği anlaşılmıştır.

24. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi [CPT], 2'nci Genel Rapor, Strazburg, 1992 s. 13).

25. Ceza infaz kurumlarında veya ceza infaz kurumlarının belirli bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, kendi içinde insanlık dışı muamele veya fiziksel açıdan aşağılayıcı bir duruma sebebiyet verebilir (CPT, 2'nci Genel Rapor, s.13).

26. Çok kişilik oda için mahpus başına 4 metrekaarelik yaşam alanı düşmelidir. (CPT, Ceza İnfaz Kurumlarında Mahkum Başına Düşen Yaşam Alanı: CPT Standartları Raporu, Strazburg, 2015, s. 3).

27. AYM, kişisel yaşam alanı büyüklüğünün asgari standardı karşılamasının her zaman tek başına yeterli olmayacağını, bir mahpus için olan minimum 4 metrekaarelik yaşam alanının sağlandığı infaz kurumlarında tutma koşullarının diğer yönlerinin inceleneceğini; açık hava egzersizi, doğal ışığa ve havaya erişim, havalandırma ve ısıtma sistemlerinin yeterliliği konusundaki eksikliklerin bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda ihlal kararı verilebileceğini ifade etmiştir (AYM, *Mustafa Kılıç*, B. No: 2019/32057, 20/7/2023, para. 25).

28. AİHM, mahpusların çoklu barınmasında yetersiz kişisel alan tahsis edildiği şikâyetlerine yönelik yaklaşımına açıklık getirmiştir. Mahkeme içtihadında yer alan, çoklu barınmada tutuklu başına 3 metrekaarelik zemin alanı standardını, Sözleşme'nin 3'üncü maddesi uyarınca ilgili asgari standart olarak teyit etmiştir. Bir tutuklu için mevcut olan kişisel alan, ceza infaz kurumlarındaki çoklu barınmada 3 metrekaarelik zemin alanının altına düştüğünde, kişisel alan eksikliğinin 3'üncü maddenin ihlal edildiği yönünde güçlü bir varsayım ortaya çıkacak ölçüde ciddi olduğunu belirtmiştir (AİHM, *Muršić/Hrvatistan[BD]*, B. No: 7334/13, 20/10/2016, para. 136 - 141, para. 101).

29. Somut olayda başvuran, kalabalıklaşma sorunu olduğunu iddia etmiştir. Başvuranın barındırıldığı S tipi kapalı ceza infaz kurumlarında ortalama olmak üzere; ortak yaşam alanları 21 metrekaare, yatakhane kısımları 19,5 metrekaare, havalandırma bahçeleri 30-32 metrekaare büyüklüğünde olmaktadır (TİHEK, Antalya S Tipi

Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu, Rapor No.:2024/1, 2024, ve s. 8; TİHEK, Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu, Rapor No.: 2024/24 2024, s. 4). Bu kapsamda ortalama yaşam alanı toplam 70,5 ve 72,5 metrekare aralığında olmaktadır. Her iki halde de 6 kişinin barındırıldığı çoklu bir odada kişi başına düşen metrekare alanı en az 11 metrekare olmaktadır. Bu kapsamda başvuranın AYM, AİHM ve CPT tarafından belirtilen asgari alana sahip olduğu değerlendirilmekte olup mezkûr iddia bakımından hak ihlali yaşanmadığı anlaşılmıştır.

30. Sonuç olarak başvuranın Kurumun fiziki yapısı ve şartları dolayısı ile İdare ve Gözlem Kurulunca mevzuata uygun olarak alınan karar doğrultusunda koğuşa yerleştirildiği; yukarıda kötü muamele yasağı kapsamında asgari eşiği aşmadığı değerlendirilen geçici ve kısa süreli su kesintileri dışında başvuranın sosyal ve kültürel etkinlikler, havalandırma süresi, sağlık hakkı gibi tutulma koşullarına ilişkin diğer konularda herhangi bir şikâyetinin olmadığı anlaşıldığından başvuranın mezkûr iddiası kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye